

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2021 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Додаткового вступного випробування з Теорії та історії музики
для вступу на СВО магістра
галузі знань 02 Культури і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво

Голова предметної екзаменаційної комісії

Верещагіна-Білявська О.Є.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Для вступників на навчання за освітнім ступенем «Магістр» галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності «025 Музичне мистецтво» додатковим фаховим вступним випробуванням є іспит з теорії та історії музики, який має на меті визначення знань та умінь з музично-теоретичної підготовки абітурієнта, необхідних до подальшого навчання та вдосконалення професійної майстерності.

ЗМІСТ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МУЗИКИ

1. Квінтове коло тональностей. Енгармонізм тональностей. Паралельні і однойменні тональності. Поняття про інші ладові структури (двічі гармонічні лади, збільшений і зменшений лади).
2. Інтервали на ступенях мажору (натурального і гармонічного) і мінору (натурального і гармонічного). Розв'язання нестійких інтервалів. Характерні інтервали гармонічного мажору і мінору (зб.2, зм.7, зб.5, зм.4). Загальні закономірності розв'язання хроматичних інтервалів.
3. Використання тризвуків у гармонічному чотириголоссі: правила подвоєння, голосоведіння при з'єднанні акордів тощо.
4. Використання септакордів у гармонічному чотириголоссі: правила подвоєння, голосоведіння при з'єднанні акордів, розв'язання пряме і через додатковий септакорд тощо. Сім видів септакордів. Обернення септакордів. Септакорди на ступенях мажору та мінору (натуральні і гармонічні). Головні септакорди (домінантсептакорд, септакорд другого ступеня, ввідні септакорди) з оберненнями та розв'язанням.
5. Альтерація акордів у гармонічному з'єднанні. Акорди у гармонічних ладах.
6. Хроматизм. Внутрішньоладовий хроматизм. Правила правопису хроматичної мажорної і мінорної гам. Альтерація нестійких ступенів ладу. Загальні принципи розв'язання альтерованих інтервалів.
7. Модуляційний хроматизм. Загальне поняття про модуляції. Види модуляцій: перехід, відхилення, зіставлення. Тональності першого ступеня споріднення.
8. Музичний синтаксис. Розчленованість музичної мови. Цезура. Головні ознаки цезури (пауза, зупинка, повторність мелодійних чи ритмічних фігур). Мотив. Фраза. Період. Речення, каденція, види каденцій. Різновиди періоду (квадратний і неквадратний період, період повторної структури, період єдиної будови, період з розширенням і доповненням, період з трьох речень, однотональний і модулюючий періоди).
9. Мелодія. Мелодична лінія. Види мелодичного малюнка (повторність звуку, оспівування, висхідний, спадний, хвилеподібний рух; закон мелодичної протинаги). Мелодична вершина. Кульмінація.
10. Поняття про фактуру. Види фактур: монодія; багатоголосся - гомофонно-гармонічна і акордова фактура; поліфонія - імітаційна, контрастна, підголоскова. Фактурні прийоми: фігурація (гармонічна, ритмічна, мелодична); приховане багатоголосся. Виразна роль фактури.
11. Транспозиція. Секвенція. Три способи транспозиції (на інтервал, на хроматичний півтон, за допомогою заміни ключа). Секвенція (загальне поняття). Мотив секвенції. Ланка

секвенції. Секвенція - один з прийомів розвитку музичного матеріалу. Секвенції тональні (діатонічні) і модулюючі.

12. Основні музичні форми: період, прості форми, рондо, варіації, складна три частинна форма, сонатна форма тощо.

13. Віденська композиторська школа. Характеристика стилю жанрів. Представники.

14. Романтизм в музиці. Досягнення у галузі симфонічної музики. Пісенний симфонізм.

15. Опера XIX століття. Реалізм на оперній сцені. Романтичні тенденції в опері. Жанр ліричної опери. Видатні оперні композитори.

16. Імпресіонізм в музиці. Загальна характеристика, стиль, представник.

17. Специфіка розвитку музичного мистецтва на межі XIX-XX століть

18. Російська композиторська школа XX століття

19. Українська композиторська школа XX століття. Етапи розвитку і представники

20. Характеристики головних напрямків музики XX століття: експресіонізм, неокласицизм, неофольклоризм, неоромантизм. Полістилістика як метод композиторського мислення.

АБІТУРІЄНТ ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- знати основні поняття з музично-теоретичних дисциплін для їх практичного використання, розвинуті навички сольфеджування й слухового аналізу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ ПІД ЧАС ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Оцінка «5» (167-200 балів) - виставляється абітурієнту, який вірно відповів на поставлене теоретичне запитання, правильно побудував і розв'язав лади, інтервали, тризвуки, септакорди тощо.

Оцінка «4» (134-166) - виставляється абітурієнту, який вірно відповів на поставлене теоретичне запитання, але при побудові і розв'язанні ладів, інтервалів, тризвуків, септакордів тощо допустив незначні помилки.

Оцінка «3» (100-133) - виставляється абітурієнту, який дав неповну відповідь на теоретичне питання, але при побудові і розв'язанні ладів, інтервалів, тризвуків, септакордів тощо правильно виконав половину завдань.

Оцінка «2» (менше 100) - виставляється абітурієнту у випадку невірної відповіді на поставлене теоретичне запитання та виконанні менш, ніж половини практичних завдань.

Рекомендована література

1. Андрєєва О. Основи музичної грамоти / О. Андрєєва. – Вид. 5, випр. і доп. – К. : Музична Україна, 1993. – 136 с. Виноградов Г. Елементарна теорія музики і сольфеджіо. Ч.2 / Г. Виноградов. – К. : Музична Україна, 1972. – 362 с. 4
2. Виноградов Г. Елементарна теорія музики і сольфеджіо. Ч.1 / Г. Виноградов. – К. : Музична Україна, 1969. – 362 с.
3. Виноградов Г. Занимательная теория музыки / Г. Виноградов, Е. Красовская. – М., 1991.

4. Красинская Л. Элементарная теория музыки : учеб. пособие / Л. Красинская, В. Уткин. – М., 1991.
5. Побережна Г.І. Загальна теорія музики / Г.І. Побережна, Т.В. Щириця. – К. : Вища школа. 2004.
6. Смаглій Г.А. Основи теорії музики: підручник для навч. закл. освіти, культури і мистецтв/ Г.А. Смаглій, Л.В. Маловик. – Харків : Факт, 2001.
7. Павлюченко С. Елементарна теорія музики : Посібник для музичних шкіл та училищ / С. Павлюченко. – К. : Музична Україна, 1997. – 362 с.
8. Побережна Г.І.. Щериця Т.В. Загальна теорія музики : Підручник / Г.І.. Щериця Т.В. Побережна. – К. : Вища школа, 2004. – 303 с.
9. Аналіз музичних творів: навчальний посібник для мистецьких закладів III рівнів акредитації / Бортнік А.С., Музичук І.В., Пастуханова Н.В., Чайковська О.В. Рівне : РДГУ, 2011. 138с.
- 10.Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: Навчальний посібник / Редакційна колегія: Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
- 11.Бонфельд М.Ш. Анализ музыкальных произведений: структуры tonальной музыки: учебное пособие для ВУЗов. М. : ВЛАДОС, 2003. 207с.
- 12.Бонфельд М.Ш. Введение в музыкознание: Учеб. пособие для студ, высш. учеб. заведений. М.: Гуманит. изд. центр. ВЛАДОС, 2001. – 224 с.
- 13.Григорьева Г.В. Музыкальные формы XX века: курс «Анализ музыкальных произведений»: учебное пособие для вузов. Москва : ВЛАДОС, 2004. 174с.
- 14.Зарубіжна музична культура ХУІІ – ХХ ст.: Тематичний збірник наукових праць / Гол.редактор М.Черкашина. –К.: «Компас», 1991. 160 с.
- 15.Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / Пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: «Будівельник», 2003. 188 с.
- 16.Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / Пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: «Будівельник», 2004. 240 с.
- 17.Кияновська Л. Українська музична культура / Л. Кияновська. – К. : Муз. Україна, 2002. – 164 с.
- 18.Копиця М. Драматургічні колізії симфоній Бориса Лятошинського : навч. посібн. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2007. 168 с.
- 19.Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. 719 с.
- 20.Лобанова М.Н. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики: Монография. М.: Музыка, 1994. 322 с
- 21.Музыка Австрии и Германии XIX века : учеб. пособие для историкотейоретических и композиторских факультетов муз. вузов : в 3 кн. –Кн. 1 / общ. ред. Т. Э. Цытович. М. : Музыка, 1975. 512 с.

- 22.Скоромний В.П. Аналіз музичних творів : практикум. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 78 с.
- 23.Способин И. Музыкальная форма. Москва : Музыка, 2007. 400с.
- 24.Теория современной композиции: Учебное пособие. - М.:МУЗЫКА, 2007. - 624 с.
- 25.Холопова, В.Н. Формы музыкальных произведений: учебное пособие для вузов. СПб : Лань, 2006. 489с.
- 26.Харнонкурт Н. Музика як мова звуків : шлях до нового розуміння музики. Суми : Собор, 2002.. 184 с.
- 27.Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
- 28.Чернова І.В., Горман О.П. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник. Львів: НАСВ, 2016. 246 с.
- 29.Якубяк Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми). Тернопіль : СМП «АСТОН», 1999. 208 с.